

TIL ALLE INTERESSEREDE

dok@ps.rm.dk
www.dok.rm.dk

Forslag til forbedringer af regeringsudspillet

"Alle handlinger har konsekvenser –
en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet"

Forbedringsforslag

31.10.2017

Følgende er skrevet på egne vegne.

Side 1/6

I vores specialiserede fagoptik er det et særdeles godt udspil.

Men det er også et udspil, der kan forbedres, inden fremsættelse af et lovforslag eller i forbindelse med behandlingen af lovforslaget.

Nedennævnte forslag til forbedringer af regeringsudspillet "*alle handlinger har konsekvenser – en reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet*" vedrører alene vores specialviden ift. de børn og unge, der tilhører den såkaldte fødekæde (dvs. gengangerne/den hårde kerne), og som er i behandling på døgninstitutioner og opholdssteder.

Forbedringsforslag - opsummering:

1. Kvaliteten og organiseringen af de behandlende led skal forbedres.
2. Undgå overadministrativ og tidskrævende indberetning af enhver kropsvisitation.
3. Mulighed for døralarmer om natten på åbne afdelinger og delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner.
4. Tilladelse til at yderdøren er aflåst om natten på de åbne og delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner.
5. Egne mobiltelefoner og kommunikationsudstyr må ikke anvendes på en sikret eller særligt sikret afdeling på sikrede døgninstitutioner.
6. Skolegang skal skræddersys den enkelte ung. Sidestil skoleundervisning på en sikret afdeling med sygehusundervisning uden fritagelsesbureaukrati, og opret et mobilt censorkorps, som tilbyder folkeskolens afgangsprøve 4-5 gange om året på sikrede afdelinger.

7. Alderstestning af børn, unge og yngre voksne med flygtningebaggrund bør foregå på en lægefaglig (valid) måde for at undgå, at voksne frihedsberøves sammen med børn og unge på sikrede afdelinger.

Uddybning af forbedringsforslag:

1. Styrk de behandlende led. Hvis myriaden af behandlingssteder, i form af de alt for mange private opholdssteder, plejefamilier, kommunale døgninstitutioner og regionale døgninstitutioner i Danmark fortsat organiseres og leverer på samme måde, som de/vi hidtil har gjort, så kan et ungdomskriminalitetsnævn træffe nok så mange gode og hurtige straksafgørelser, der kontrolleres af en nok så effektiv ungekriminalforsorg. Vi er i så fald lige vidt og på vej til at gentage den selvsamme fejl som den gang ungdomssanktionen, for den selvsamme målgruppe, blev indført i 2001 uden at den medførte nævneværdige, positive effekter målt i recidiv. De udførende eller behandlende led skal også opkvalificeres, både som organisationer og i kvaliteten af den individafstemte, højt specialiserede behandling.

Konkret er mit forslag, at behandling af denne relativt lille målgruppe kræver udvikling af relativt få, særligt udvalgte organisatoriske behandlingsenheder med intern sammenhængskraft på tværs af hele den såkaldte indsatsstrappe. Dvs. på tværs af akutte modtageafdelinger, særligt sikrede afdelinger, sikrede afdelinger, delvis lukkede afdelinger, åbne afdelinger, udslusning og efterværn. Vel at mærke en sammenhængende organisering i én og samme organisation, under én og samme ledelse, for netop at sikre koordinerede, sammenhængende, kontinuerlige og stabile behandlingsforløb med effekt. Sådanne behandlingsorganisationer skal sikre, at vi aldrig taber eller opgiver den unge uanset, hvad den unge løbende har brug for i den skræddersyede behandling over indsatsstrappen.

Denne mangel på højt specialiserede, sammenhængende behandlingssteder er, efter min vurdering, en stor akilleshæl i udspillet. Det vil, i en analogi, svare til, at vi beslutter at udvikle/forbedre og gennemføre f.eks. højt specialiserede hjerteoperationer, men alligevel afstår fra at udvikle på og forbedre organiseringen af den helt afgørende produktion af sådanne operationer. Så er vi lige vidt. Selve behandlingen, som netop ligger mellem det besluttende ungdomskriminalitetsnævn og den kontrollerende ungekriminalforsorg, er afgørende for, at den unge i realiteten og ikke bare på skrivebordet hurtigt mødes med målrettede, kriminalitetsforebyggende reaktioner, som er skræddersyet til den unges situation. Det er først som sidst behandlingsindhold, kvalitet, form og organisering, som gør forskellen. Der skal laves forbedringer af behandlingens kvalitet og organisering. I modsat fald opnår vi ikke en effektiv, recidivreducerende reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet.

2. Undgå tidskrævende indberetning af kropsvisitationer. Vi har på de sikrede og særligt sikrede pladser på Koglen og Grenen mange års erfaring i at samarbejde med de unge om et frivilligt tøjskifte, som forebygger/reducerer indsmugling og brug af våben, stoffer og kommunikationsudstyr. Ankomst, udgange og besøg er kritiske situationer, hvor indsmugling finder sted. Derfor anvender vi frivilligt tøjskifte i alle disse situationer for alle unge. De unge oplyses om deres klageadgange og afgiver dokumenteret samtykke til denne praksis. Det finder sted uden problemer og uden klager. Hvis vi hver gang i forbindelse med et frivilligt tøjskifte i forbindelse

med ankomst, besøg eller fravær skulle lave en traditionel og således omfattende indberetning til anbringende kommune, driftsherren (regionsrådet) og tilsynsmyndigheden, så dør vi endnu mere i administration, der "stjæler" tid fra den behandling af og kontakt med de unge, som de tilsigtede tiltag og mål netop beror på.

I 2016 havde vi 101 sikrede/særligt sikrede anbringelser med estimeret ca. 500 frivillige tøjskiftesituationer på Grenen og Koglen. Tøjskifte foregår frivilligt, baseret på dialog og samarbejde med de unge, som en for både de anbragte unge og de ansatte tryghedsfremmende foranstaltning. Vi har praktiseret dette i mere end 10 år, og har aldrig modtaget en klage. Vi har dokumenter med procedurebeskrivelser ned i detaljen om denne praksis, som kan fremsendes, hvis det ønskes. Vi foreslår, at vi naturligvis skal udarbejde indberetninger, hvis frivillighed ikke kan dokumenteres i hvert enkelt tilfælde, og hvis brug af tvang viser sig at være en absolut nødvendighed og en sidste udvej til at forebygge indsmugling og brug af våben, stoffer og kommunikationsudstyr.

3. Døralarmer om natten på åbne og delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner. I udspillet står følgende skrevet *"døralarmer til de unges værelser. Der indføres adgang til at anvende døralarmer til de unges værelser på sikrede døgninstitutioner og om natten på delvist lukkede døgninstitutioner."*

En sikret døgninstitution med sikrede og/eller særligt sikrede pladser kan have både åbne afdelinger og delvis lukkede afdelinger, som en integreret del af en sikret døgninstitution. Det er vigtigt og afgørende, at mulighederne for brug af døralarmer om natten kommer til at gælde både åbne og delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner, fordi de unge, uanset om de er anbragt på en åben eller delvis lukket afdeling på en sikret døgninstitution, tilhører unge i fødekæden (gengangerne/den hårde kerne). Denne mulighed er nødvendig, fordi de unge, uanset anbringelsens nærmere placering på en sikret døgninstitutioners forskellige afdelinger (særligt sikret, sikret, delvis lukket eller åben afdeling), indeholder mange af de helt centrale kriminogene risikofaktorer.

Med andre ord, når udspillet omsættes til et lovforslag, så er det vigtigt, at det uddybes/præciseres, at en sikret døgninstitution, netop forstås og defineres fuldt og helt i overensstemmelse med følgende beskrivelse i § 5 i bekendtgørelse af voksenansvar for anbragte børn og unge: *"Ved en sikret døgninstitution for børn og unge, jf. § 66, stk. 1, nr. 6, i lov om social service, forstås en døgninstitution, der omfatter mindst én sikret afdeling og [min understregning/fremhævelse] eventuelt én eller flere ikke sikrede afdelinger"*.

4. Tilladelse til at yderdøren er aflåst om natten på de åbne og delvis lukkede afdelinger på sikrede døgninstitutioner. Denne mulighed har i mange år været tilladt, jvf. § 4, stk. 2 i den tidl./historiske magtanvendelsesbekendtgørelse. Den dagældende formulering var: *"Der vil i ikke sikrede afdelinger i døgninstitutioner for børn og unge endvidere kunne ske aflåsning af afdelingen om natten og undtagelsesvis i kortere perioder om dagen"*. Denne beføjelse har været gældende i mange år lige indtil lov om voksenansvar for anbragte børn og unge trådte i kraft den 1. januar 2017. Det er underligt, at denne beføjelse blev skrevet ud af voksenansvarsloven, idet ministeren i sin fremsættelsestale udtalte, at *"...de eksisterende regler om magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten over for anbragte børn og unge videreføres"*

og præciseres.". At denne hjemmel forsvandt, er heller ikke et forslag, som er vokset ud af det lovforberedende arbejde i magtanvendelsesudvalget (betænkning 1551).

De unge i fødekæden (gengangerne/den hårde kerne) skal sove om natten og de skal afskæres mulighed for at løbe ud af en åben (ulåst) dør om natten. Det er naivt og et udtryk for en manglende forståelse af den hårde kerne, at lige præcist denne beføjelse ikke længere er gældende. Rømninger er beviseligt en hyppig årsag til behandlingssammenbrud, når det drejer sig om den hårde kerne. Ulåste døre om natten er en åben invitation til at rømme. Gengangerne/den hårde kerne består af børn og unge, som i omsorgssvigt i reglen har været overladt til og "overlevet" på fuldstændig og dermed uhensigtsmæssig autonomi. De er vant til at klare sig selv og nedbryde "alle" rammer. Det er svigt af de unges behandlingsbehov, at yderdøre på åbne og delvis lukkede afdelinger, ikke mindst sådanne afdelinger på sikrede døgninstitutioner, er ulåste om natten. Antallet af rømninger og behandlingssammenbrud for gengangerne/den hårde kerne er og vil i så fald fortsat være legio. Det vil i så fald ikke medføre en egentlig reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet.

5. Egne mobiltelefoner og computere må ikke komme ind i det sikrede miljø. Uanset om man er retsligt eller socialt anbragt på en sikret/særligt sikret afdeling. Uanset om man er underlagt eller ikke er underlagt afgørelser om begrænsninger i adgang til fri kommunikation med andre i oververdenen.

"Adgangen til ekstern kommunikation i form af mobiltelefoni og internet mv. på sikrede døgninstitutioner skal kunne begrænses, så mobiltelefoner og internet alene må anvendes på afgrænsede områder." Sådan lyder udspillet. Umiddelbart lyder det godt, men i udformningen af lovforslaget er det vigtigt, at de anbragte børn og unge ikke får adgang til deres eget kommunikationsudstyr. Adgangen til telefoni og internet må i mit forslag således alene ske på institutionens udstyr, og adgangen til kommunikation (advokater, sagsbehandlere mv. undtaget) må kun foregå i klart afgrænsede tidsrum således, at det ikke griber forstyrrende/ødelæggende ind i den tidsbegrænsede, intensive og nødvendige behandling. Behandlingen, som finder sted i form af særligt tilrettelagt skoleundervisning, anden undervisning, stofmisbrugsbehandling, aggressionstræning (ART®), andre kognitive adfærdsterapeutiske træningsprogrammer, pædagogiske behandlingsaktiviteter, måltider m.v. er afgørende for effekten og må ikke forhindres af en ureguleret adgang til kommunikation.

Egne mobiltelefoner, computere osv. udgør på mange måder en trussel for sikkerhed og orden. De kan konverteres til våben, til redskaber til brug for selvskade, som gemmested for stoffer, bruges til at presse eller lave aftaler med andre om at sende information, som er underlagt kommunale eller politimæssige afgørelser om besøgs- og brevkontrol osv.

6. Forslag: Skolegangen skal skræddersys den enkelte ung, sidestil skoleundervisning på en sikret afdeling med sygehusundervisning uden fritagelsesbureaukrati og opret et mobilt censor-korps, som tilbyder prøveafholdelse 4-5 gange om året på sikrede afdelinger.

Vi har følgende udfordringer ift. undervisning af unge i denne målgruppe, når de er anbragt kortvarigt på sikrede afdelinger på sikrede døgninstitutioner.

Undervisning på en sikret afdeling gennemføres via en intern skoleafdeling. Undervisningen af unge på sikrede afdelinger er dækket af den samme lov, med de samme krav, de samme forventninger og samme målsætninger som alle andre undervisningspligtige unge her i landet. Lov om folkeskolen udstikker rammerne for undervisningen. Det er i 2016 præciseret via et Hyrdebrev og i 2017 via en udmelding om en særlig indsats som Undervisningsministeriet vil iværksætte. Det betyder, at de unge mennesker, som i gennemsnit er anbragt 69 dage på en sikret afdeling, skal tilbydes den fulde fagrække. De skal have det fulde timetal. Og der kan kun fritages fra undervisning via de almindelige fritagelsesparagraffer. Unge kan dermed kun nøjes med dansk og matematik, for så vidt der foreligger en pædagogisk psykologisk vurdering samt at de selv inddrages, og deres forældre også godkender fritagelsen for faget. Ingen godkendelse af fritagelse er lig med ingen fritagelse. Det er en helt uholdbar situation, som ikke forholder sig til virkeligheden og de unge menneskers situation. De unge kan både være angste, misbrugende, utrygge, mangle kontakt til familien, have behov for psykologhjælp, vredeshåndtering og have behov for pædagogisk støtte og omsorg i de ca. 2-3 måneder, hvor de kortvarigt er anbragt i behandling på en sikret afdeling.

På Grenen og Koglen er vi slet ikke uenige i, at undervisning er en meget vigtig indsats. Den er faktisk afgørende. Og vi er enige i, at timetallet (max. 35 timer om ugen i 9. klasse) er et godt mål. Men vi er uenige i, at de unge skal tilbydes den fulde fagrække, og at de kun kan fritages for fag, som udbydes, og som elever samt deres forældre har godkendt.

Hvis en ung indlægges på et sygehus, skal den unge også modtage undervisning, men her gælder Lov om folkeskolens paragraf 23 og bekendtgørelse om sygehusundervisning af elever i folkeskolen. Sygehusundervisning skal, så vidt det er muligt, være i overensstemmelse med skolens læseplaner og undervisningsplaner og skal til enhver tid tilpasses den enkelte elevs alder, helbredstilstand og øvrige forudsætninger. På mange måder beskriver det også forhold, der kan sidestilles med betingelserne på en sikret afdeling.

Set i lyset af den relativt korte tid som en ung er på en sikret afdeling, den tilstand som den unge kan være i ved anbringelsen og set i lyset af de administrative opgaver som fritagelse for fagrækken kræver, foreslår vi, at undervisning på de sikrede afdelinger sidestilles med sygeundervisning, da det vil fritage lærere, elever og ledere for meget dyre, tidskrævende og unødigt lange administrative sagsgange, og i stedet sætte fokus på den nødvendige omsorg som de unge har brug for og skabe de rette rammer for en skoleundervisning, der tager udgangspunkt i deres ressourcer, begrænsninger, situation og behov.

I dag kan de unge på en sikret afdeling gå til prøveafholdelse (FSA = folkeskolens afgangsprøve) i hovedfag to gange om året og i valgfag en gang om året. Undervisningsministeriet fastsætter datoer for afholdelse af prøver, som sjældent matcher de tidspunkter, hvor unge i den hårde kerne både er motiveret og klar til at gå op til folkeskolens afgangsprøver. At de unge så vidt muligt opnår folkeskolens afgangsprøve, er ofte afgørende for, om de kommer godt ind i samfundet og i videreuddannelse. Udover at sidestille skoleundervisning på sikrede afdelinger med sygehusundervisning, så foreslår jeg oprettelse af et mobilt censorkorps således, at de unge på sikrede afdelinger kan gå til folkeskolens afgangsprøve (FSA), når de er klar. Det kræver, at prøver på sikrede afdelinger tilrettelægges afholdt 4-5 gange, spredt over skoleåret. Som det er nu, kan vi for eksempel gøre flere af de unge klar til en afgangsprøve på 2 eller 3 måneder,

men ikke have mulighed for at gennemføre den afgangsprøve de klar til, fordi de unge når at blive udskrevet inden prøven kan afholdes. Et mobilt censorkorps til hyppig afholdelse af afgangsprøver er den form for straksreaktion, som unge i den hårde kerne/gengangerne også har brug for. Mulighed for rettidig afholdelse af prøver vil være en konsekvens, som vil være et væsentligt bidrag til en effektiv reform af indsatsen mod ungdomskriminalitet. Uden supplerende bistand fra Undervisningsministeriet mistes momentum på Socialministeriet og Justitsministeriets gode fælles udspil.

7. Børn, unge og yngre voksne med flygtningebaggrund bør alderstestes på en lægefaglig (valid) måde for at sikre, at voksne ikke frihedsberøves sammen med børn og unge på sikrede afdelinger. Mange voksne med flygtningebaggrund oplyser, at de er under 18 år, og bliver derfor fejlagtigt anbragt sammen med børn og unge på sikrede afdelinger. Dette er et brud på konventions- og lovbundne krav om at beskytte frihedsberøvede børn og unge mod risikofaktorer ved anbringelser sammen med frihedsberøvede voksne. For en uddybning af denne problemstilling henvises til aktuel korrespondance mellem Folketingets Ombudsmand og Region Midt. Jeg foreslår, at valid dokumentation på opfyldelse af alderskravet bliver en betingelse for anbringelse på en sikret afdeling, for så vidt et barn, en ung eller voksen person med flygtningebaggrund overvejes anbragt på en sikret afdeling.

Vi ønsker at bidrage til at forbedre indsatserne mod ungdomskriminalitet, og står gerne til yderligere rådighed for andre med samme ambition.

Med venlig hilsen

Specialområde Kriminalitetstruede og Dømte Børn og Unge (DOK)

Grenen/Koglen/MultifunC Midtjylland

Lars Emil Andersen

Områdechef